

LOKALNI AKCIJSKI NAČRT ZA ENERGETSKO REVŠČINO

Zasavje, SLOVENIJA

Avtor: Tomislav TKALEC

december 2014

CO-FUNDED BY

Co-funded by the
Intelligent Energy Europe
Programme of the European Union

PARTNERS

www.reach-energy.eu

*Dokument je nastal kot del aktivnosti drugega delovnega paketa (WP2) projekta **REACH (Zmanjšaj rabo energije in spremeni navade)**, ki je sofinanciran s strani programa Evropske unije Inteligentna Energija Evrope.*

KAZALO

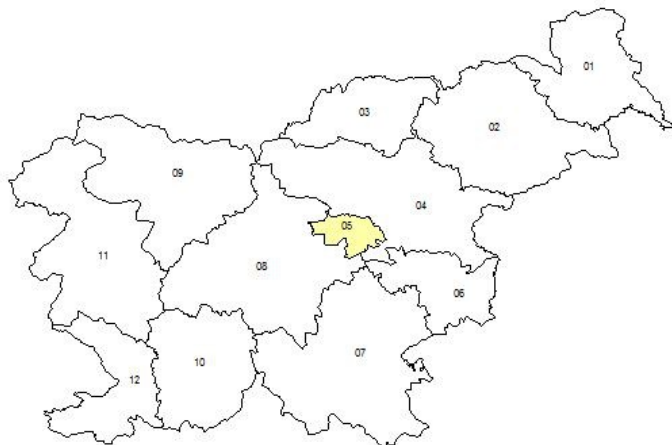
1. UVOD.....	4
1.1 NAMEN AKCIJSKEGA NAČRTA.....	5
2 PODATKI O ENERGETSKI REVŠČINI V ZASAVJU.....	5
3. DELEŽNIKI, POVEZANI Z ENERGETSKO REVŠČINO.....	11
4. CILJNE SKUPINE.....	12
5. AKCIJSKI NAČRT.....	13

1. UVOD

Zasavska regija je po površini (264 km²) in številu prebivalcev najmanjša slovenska regija, hkrati pa je druga najgosteje naseljena regija v državi. Obsega zgolj tri občine (Hrastnik, Trbovlje in Zagorje ob Savi). V Zasavju živi 42.824 prebivalcev in 18.698 gospodinjstev. Povprečna število članov gospodinjstva v Zasavju je 2,3. Povprečna starost prebivalcev pa je 43,4 leta (podatek za 2012). Več kot tretjino bruto dodane vrednosti ustvarijo predelovalne dejavnosti, rudarstvo in druga industrija, kar pomeni da gre za industrijsko regijo.

Slika 1: Zasavska statistična regija - na sliki označena z rumeno barvo

Vir: SURS

Energetska revščina postaja v Sloveniji in v Zasavju vse bolj pereč problem, saj rast cen energije prehiteva rast dohodkov prebivalstva. Tako so v gospodinjstvih prvega dohodkovnega kvintila¹ izdatki za energijo v stanovanju zadnja leta strmo narasli in so leta 2010 predstavljali že 17,4 % vseh razpoložljivih sredstev posameznega gospodinjstva (v letu 2000 13,1%)².

- 1 Dohodkovni kvintili predstavljajo gospodinjstva, razporejena po velikosti njihovega razpoložljivega dohodka. Prvi kvintil predstavlja 20% gospodinjstev z najnižjimi dohodki; peti pa 20% gospodinjstev z najvišjimi dohodki.
- 2 Statistični urad RS: http://www.stat.si/novica_prikazi.aspx?id=5164

1.1 NAMEN AKCIJSKEGA NAČRTA

Osnovni namen dokumenta je definirati deležnike, ciljne skupine in vrste aktivnosti, ki se bodo izvajale na področju Zasavja. Akcijski načrt vključuje tudi časovnico, ki bo v pomoč pri izvajanju aktivnosti za zmanjševanje energetske revščine.

Poleg tega so v dokumentu zbrani dostopni podatki in informacije o regiji, predvsem relevantni socialni, ekonomski in energetski indikatorji, ki vplivajo na razširjenost problematike energetske revščine.

2 PODATKI O ENERGETSKI REVŠČINI V ZASAVJU

V tem delu dokumenta so predstavljeni socialni, ekonomski in energetski indikatorji za področje Zasavja, ki vplivajo na pojavnost energetske revščine. Podatki za državno raven, skupaj z relevantno statistiko o energetske revščini, so prikazani v dokumentu "*Poročilo o nacionalni situaciji na področju energetske revščine*"³. Ker ni ustreznih podatkov o energetske revščini za regionalne ravni, so v tem dokumentu predstavljeni zgolj dostopni indikatorji, ki prikazujejo regionalno sliko. Če želimo podrobneje preučevati energetske revščino (na državni ravni), je smiselno uporabiti tudi zgoraj omenjeno poročilo.

Obseg stanovanjskega fonda

Leta 2011 je bilo po podatkih Statističnega urada RS⁴ v Sloveniji 844.656 stanovanj. V Zasavski regiji je 17.974 stanovanj, najmanj med vsemi regijami⁵.

Povprečna velikost stanovanj

Povprečna površina stanovanja v Sloveniji je 79,6 m² (STAT⁶, podatki za leto 2011). Za Zasavje so značilnejše manjše bivalne enote v primerjavi s povprečjem na državni ravni - 70,3 m², kar je povezano s tem, da večina prebivalcev živi v večstanovanjskih naseljih, ki so jih zgradili za potrebe rudarjev, ki so se zaradi dela naseljevali v regiji.

3 REACH, 2014: Poročilo o nacionalni situaciji na področju energetske revščine. Dostopno na: http://reach-energy.eu/wordpress/wp-content/uploads/2014/11/D2.2-Focus_Sl.pdf

4 Statistični urad RS: http://www.stat.si/novica_prikazi.aspx?id=4771

5 Statistični urad RS: <http://www.stat.si/PrikaziDatoteko.aspx?id=5930>

6 Statistični urad RS: http://www.stat.si/novica_prikazi.aspx?id=4771

Tabela 1: Velikost stanovanja (v %), podatki za 2002

	Do 20 m ²	21-40 m ²	41-60 m ²	61-80 m ²	81-100 m ²	Nad 101 m ²
Slovenija	1,4	13,4	25,8	27,2	17,5	14,6
Zasavje	0,6	16,4	34,3	28,7	12,9	7,2

Vir: SURS

BDP na prebivalca

Opazen je pad BDP na prebivalca, ki se dogaja vse od leta 2008, kar sovпада s pričetkom finančne krize. Zasavje ima najnižji BDP na prebivalca med vsemi regijami, še posebej je očitni zaostanek za Osrednjeslovensko regijo, ki je imela BDP na prebivalca v letu 2012 kar 24.170 EUR.

Tabela 2: BDP na prebivalca (v EUR)

	2008	2009	2010	2011	2012
Slovenija	18.420	17.349	17.320	17.610	17.172
Zasavje	12.291	11.570	11.697	11.794	11.022

Vir: SURS

Povprečni dohodki

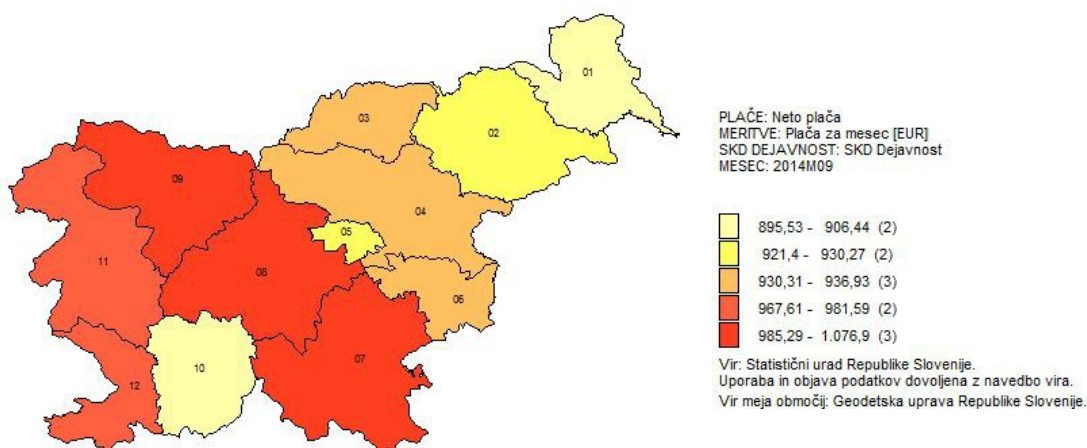
Povprečne neto plače v Sloveniji iz leta v leto sicer minimalno rastejo, vendar so še vedno pod 1000 EUR na mesec. Primerjalno med regijami, ima Zasavska regija četrte najnižje plače.

Tabela 3: Povprečne mesečne plače za mesec september v vsakem letu (v EUR)

	2010	2011	2012	2013	2014
Slovenija	963,84	978,20	972,73	983,30	994,31
Zasavje	916,28	920,07	904,17	923,89	930,27

Vir: SURS

Slika 2: Povprečne mesečne plače po regijah za september 2014, Zasavje je št. 5

Vir: SURS

Stopnja brezposelnosti in delovne aktivnosti

Podatki o stopnji registrirane brezposelnosti kažejo, da ta iz leta iz leto raste. Leta 2013 je bilo brezposelnih 13,1% aktivnih prebivalcev Slovenije. Zasavska regija beleži drugo najvišjo stopnjo brezposelnosti med 12 regijami, kar 16,6%. Delež delovno aktivnega prebivalstva je tretji najnižji med regijami.

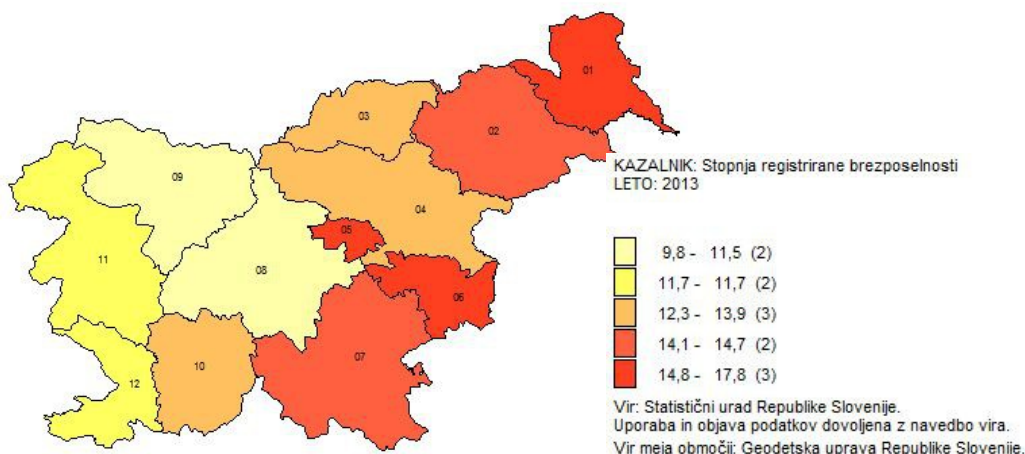
Tabela 4: Stopnja registrirane brezposelnosti glede na delež aktivnega prebivalstva

	2009	2010	2011	2012	2013
Slovenija	9,1	10,7	11,8	12	13,1
Zasavje	11	11,9	13,3	14,7	16,6

Vir: SURS

Slika 3: Stopnja registrirane brezposelnosti, za 2013, Zasavje je št. 5

Vir: SURS

Tabela 5: Stopnja delovne aktivnosti med aktivnim prebivalstvom (v %)

	2009	2010	2011	2012	2013
Slovenija	60,5	58,8	58,1	57,4	-
Zasavje	57,8	56,2	55,2	54,8	-

Vir: SURS

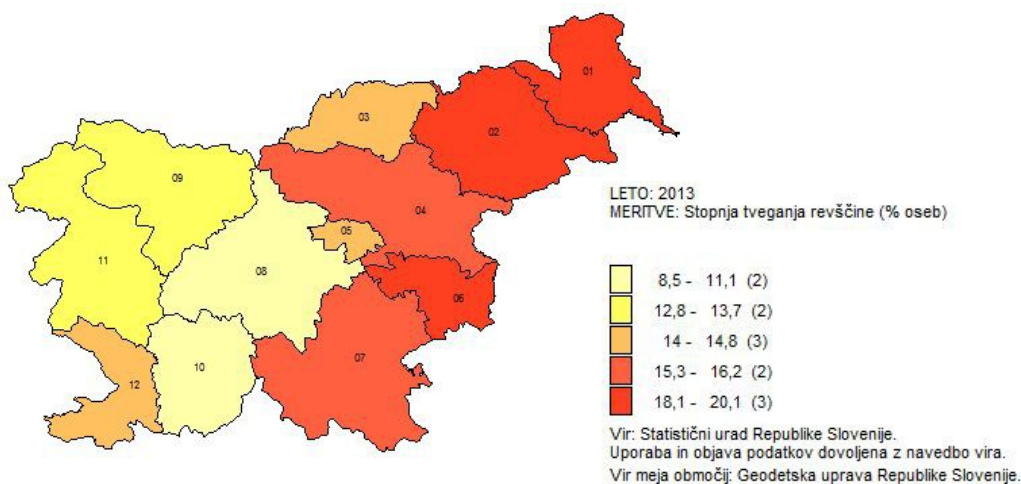
Stopnja tveganja revščine in število oseb pod pragom revščine

Stopnja tveganja revščine predstavlja odstotek oseb, ki živijo pod pragom revščine. Pod pragom revščine so osebe, ki živijo v gospodinjstvih z razpoložljivim dohodkom, nižjim od 60% mediane ekvivalentnega razpoložljivega dohodka v državi. Stopnja tveganja revščine se v Sloveniji iz leto v leto viša. Zasavska regija se uvršča v zgornjo polovico med regijami v Sloveniji, saj imajo le 4 druge regije nižjo stopnjo tveganja revščine.

Tabela 6: Stopnja tveganja revščine in število oseb pod pragom revščine

	2009	2010	2011	2012	2013
Stopnja tveganja revščine (v % oseb)					
Slovenija	11,3	12,7	13,6	13,5	14,5
Zasavje	11,1	10,6	12,6	13,2	14,0
Število oseb pod pragom tveganja revščine					
Slovenija	223.000	254.000	273.000	271.000	291.000
Zasavje	6.000	5.000	6.000	7.000	6.000

Vir: SURS

Slika 4: Stopnja tveganja revščine, Zasavje je št. 5

Vir: SURS

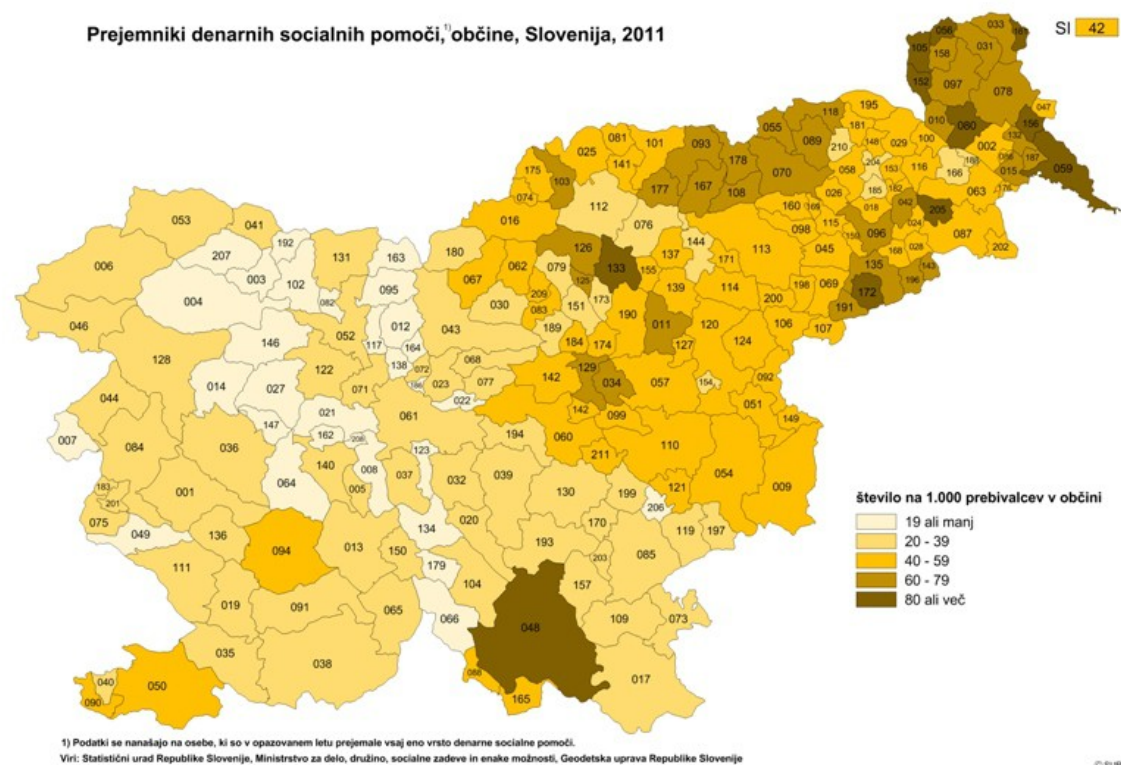
Prejemniki denarne socialne pomoči

Denarna socialna pomoč je namenjena tistim posameznikom, ki si sredstev za zagotavljanje minimalnih življenjskih potreb v višini, ki omogočajo preživetje, ne morejo zagotoviti zaradi okoliščin, na katere sami ne morejo vplivati. Povprečna vrednost državnih pomoči v letu 2013 je bila 253,29 EUR⁷. Celovite statistike na tem področju ni, podatki o številu različnih prejemnikov denarne socialne pomoči

7 MDDSZ: http://www.mddsz.gov.si/si/uveljavljanje_pravic/statistika/denarna_socialna_pomoc/

so na voljo za leto 2010 (94.000 prejemnikov⁸) in 2011 (86.000 prejemnikov⁹). Geografsko gledano je bilo največ prejemnikov denarnih socialnih pomoči na 1.000 prebivalcev v občinah vzhodnega dela države, v zasavski statistični regiji pa 60,8/1.000 prebivalcev.

Slika 5: Prejemniki denarnih socialnih pomoči po občinah, 2011

Vir: SURS

Viri ogrevanja

Najažurnejši podatki o virih ogrevanja gospodinjstev za posamezne regije so na voljo zgolj za leto 2002, kar pomeni, da so deloma zastareli. Vendar jih lahko vseeno uporabimo kot indikator stanja in značilnosti regije. Za Zasavsko regijo z večinoma večstanovanjskimi stavbami v mestnih naseljih je značilna mešanica daljinskega ogrevanja ter uporabe lesnih goriv in kurilnega olja.

8 Statistični urad RS: <http://www.stat.si/obcinevstevilkah/Vsebina.aspx?leto=2012&ClanekNaslov=SocialnaDenarnaPomoc>

9 Statistični urad RS: <http://www.stat.si/obcinevstevilkah/Vsebina.aspx?leto=2013&ClanekNaslov=SocialnaDenarnaPomoc>

Tabela 7: Viri ogrevanja gospodinjstev za Zasavje, Popis 2002

	Mestna naselja	Nemestna naselja	Skupaj
Premog, premogovi briketi	638	362	1000
Lesna goriva	1740	3351	5091
Kurilno olje	3197	3032	6229
Elektrika	562	125	687
Zemeljski plin	441	318	759
Daljinsko	6017	28	6045
Kotlarna za nekaj sosednjih stavb	199	61	260
Stanovanje ni ogrevano	143	150	293
Drugo	188	185	373
Skupaj ¹⁰	12061	6332	18393

Vir: SURS

3. DELEŽNIKI, POVEZANI Z ENERGETSKO REVŠČINO

Deležniki predstavljajo vse potencialne organizacije in institucije, ki bi lahko pomagali v kampanji promocije in izbire energetske revnih gospodinjstev, pri katerih se izvaja energetske svetovanje, ali kako drugače sodelovali pri projektu.

Potencialni deležniki:

- Občine Hrastnik, Trbovlje in Zagorje ob Savi,
- Centri za socialno delo (Hrastnik, Trbovlje in Zagorje ob Savi),
- lokalne in regionalne socialne organizacije (Karitas in Rdeči Križ),
- Zasavska ljudska univerza,
- lokalna društva upokojencev,
- Mladinski centri (Hrastnik, Trbovlje in Zagorje ob Savi),
- Srednja tehniška in poklicna šola Trbovlje,
- drugi deležniki na regionalni ravni (Zavod za zaposlovanje,...).

Že identificirani deležniki

Večina od predstavljenih potencialnih deležnikov je že bila identificirana in kontaktirana. Z večino je že tudi vzpostavljeno sodelovanje:

¹⁰ Seštevek virov ogrevanja se ne sklada nujno s skupnim številom stanovanj, saj je lahko v določenih stanovanjih prisotnih več virov ogrevanja

- Občine Hrastnik, Trbovlje in Zagorje ob Savi (zainteresirane za projekt in rezultate; trenutno sodelujejo pri izpeljavi prakse dijakov);
- Centri za socialno delo (Hrastnik, Trbovlje in Zagorje ob Savi) (so priskrbeli prijave gospodinjstev),
- lokalne in regionalne socialne organizacije (Karitas in Rdeči Križ v Zagorju seznanjena s projektom; Karitas Trbovlje obvešča gospodinjstva o možnosti prijave za energetske svetovanje),
- Zasavska ljudska univerza (zaenkrat zgolj seznanjena s projektom),
- Mladinski centri (Hrastnik, Trbovlje in Zagorje ob Savi) (pomagajo pri izvedbi energetskega svetovanja – v njihovih prostorih so shranjene naprave za gospodinjstva),
- Srednja tehniška in poklicna šola Trbovlje (vključena v usposabljanje in prakso dijakov).

4. CILJNE SKUPINE

Glede na cilje projekta REACH, se je potrebno osredotočiti na dve ciljni skupini:

- gospodinjstva, ki se soočajo z energetske revščino,
- šole, učitelji in učenci.

Gospodinjstva, ki se soočajo z energetske revščino, so glavna ciljna skupina projekta, saj jih je potrebno v času trajanja projekta obiskati 400 ter pri njih izvesti energetske svetovanje. Specifični namen obiskov je analiza porabe energije in vode, svetovanje za zmanjšanja rabe energije ter dodelitev naprav za varčevanj z energijo in vodo. Cilj je z izvedenimi ukrepi znižati njihove letne stroške.

Šole, učitelji in učenci so druga ciljna skupina. Za uspešno in učinkovito izvedbo projekta je potrebno z njimi vzpostaviti partnerski odnos, saj bodo učitelji sodelovali pri usposabljanju dijakov, slednji pa bodo v sklopu prakse izvajali energetske svetovanje v gospodinjstvih.

5. AKCIJSKI NAČRT

Tabela 8: Akcijski načrt s časovnico predvidenih aktivnosti

Aktivnost	2014	2015	2016	2017
Dogovor o vključitvi šole v projekt	Maj			
Dogovor s CSD-ji za novačenje gospodinjstev - prva sezona	Maj - november			
Dogovor s šolo o izvedbi usposabljanja - prva generacija	September-oktober			
Vključitev občin v projekt (praksa dijakov - prva generacija)	September-november			
Izvedba usposabljanja za dijake (in učitelje) - prva generacija	oktober			
Izvajanje obiskov (prva generacija) - 80 obiskov	November-	-februar		
Evalvacija obiskov - prva sezona		Januar-marec		
Podelitev priznanj dijakom - prva generacija		Marec-maj		
Pormocija obiskov (CSD-ji, letaki) - druga sezona		Avgust-november		
Dogovor s šolo o izvedbi usposabljanja - druga generacija		Junij-september		
Vključitev občin v projekt (praksa dijakov - druga generacija)		Junij-september		
Izvedba usposabljanja za dijake (in učitelje) - druga generacija		oktober		
Izvajanje obiskov (druga generacija) - 120 obiskov		November-	-februar	
Evalvacija obiskov - druga sezona			Januar-marec	
Podelitev priznanj dijakom - druga generacija			Marec-maj	
Pomoč dijakom pri izvajanju obiskov in po končanih obiskih	November-		-junij	
Eventualna pomoč gospodinjstvom po izvedenih obiskih	December-		-junij	
Promocija projekta v lokalnih medijih	December-			-marec
Dogovarjanje s šolo (in občinami) o trajnostni obliki izvajanja prakse energetskega svetovanja		November-		-marec
Dogovarjanje z občinami o potencialnih strukturnih rešitvah		November-		-marec
Potencialni novi partnerji za novačenje gospodinjstev		September-december		

Partnerji

Focus, društvo za sonaraven razvoj, Slovenija

www.focus.si

DOOR – Društvo za oblikovanje održivog razvoja, Hrvaška

www.door.hr

EAP – Energy Agency of Plovdiv, Bolgarija

www.eap-save.eu

MACEF – Makedonski center za energetska učinkovitost, Makedonija

www.macef.org.mk

Sofinancirano s strani

Sofinancirano s strani Evropske komisije v okviru programa "Intelligent Energy Europe"

Projekt REACH se izvaja s finančno podporo Evropske komisije. Za vsebino te publikacije so izključno odgovorni avtorji. Vsebina te publikacije ne odraža nujno stališča Evropske komisije.

Za več informacij o Evropski komisiji: www.ec.europa.eu